

**TAITEEN
PERUSOPETUKSEN
OPETUSSUUNNITELMA
2018**

Yleinen oppimäärä

Karstulan kansalaisopisto

Hyväksytty sivistyslautakunnan kokouksessa 29.8.2018

KKO

1. TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET	2
1.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä	2
1.2 Arvoperusta	2
1.3 Oppimiskäsitys	2
1.4 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet	3
2. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	4
2.1 Oppimisympäristöt	4
2.2 Toimintakulttuuri	4
3. OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE	5
3.1 Opintojen laajuus	5
3.2 Opintojen rakenne	5
4. OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN	6
5. OPPIMISEN ARVIOINTI	7
5.1 Arvioinnin tehtävä	7
5.2 Arviointi opintojen aikana	7
5.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen	7
5.4 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot	7
6. KUVATAIDE	9
6.1 Kuvataiteen yhteiset opinnot	9
6.1.1 Tavoitteet	9
6.1.2 Keskeiset sisällöt	10
6.2 Teemaopinnot	11
6.2.1 Tavoitteet	11
6.2.2 Keskeiset sisällöt	12
7. KÄSITYÖTAIDE	13
7.1 Käsityötaiteen yhteiset opinnot	13
7.1.1 Tavoitteet	14
7.1.2 Keskeiset sisällöt	15
7.2 Käsityötaiteen teemaopinnot	16
7.2.1 Tavoitteet	17
7.2.2 Keskeiset sisällöt	17
8. TEATTERITAIDE	19
8.1 Teatteritaiteen yhteiset opinnot	19
8.1.1 Tavoitteet	19
8.1.2 Keskeiset sisällöt	20
8.2 Teatteritaiteen teemaopinnot	20
8.2.1 Tavoitteet	20
8.2.2 Keskeiset sisällöt	21
8.3 Työtavat teatteritaiteen opetuksessa	21
8.4 Oppimisen arviointi teatteritaiteen opetuksessa	21

1. TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET

1.1 Taiteen perusopetuksen tehtävä

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. Opetus kehittää taiteenalalle ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä. Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

1.2 Arvoperusta

Kehittämishjelmassa Karstulan kansalaisopiston koulutustehtävän määrittelyn yhteydessä arvoiksi on mainittu avoimuus, tasavertaisuus ja joustavuus. Avoimuus on avoimuutta kaikille, jotka haluavat itseään kehittää. Opiskelijaksi voivat tulla niin aloittelijat kuin jo asiaan perehtyneetkin. Erilaisuus koetaan rikkautena, ja ihmisten erialisuutta kunnioitetaan. Avoimuus siis liittyy läheisesti tasavertaisuuteen: kukin toimii omista lähtökohdistaan käsin. Tasavertaisuus haastaa myös rakentamaan oppimisympäristöt esteettömiksi. Alueen asutusrakenne muodostaa haasteen tasavertaisuudelle. Mahdollisuuksiensa mukaan opisto järjestää toimintaa haja-asutusalueellakin. Joustavuus tarkoittaa kykyä reagoida nopeastikin asiakkaitten tarpeisiin. Se tarkoittaa myös joustavuutta opetusjärjestelyissä.

Kansalaisopiston opinnoissa yhteisöllisyys on toisaalta voimavara opinnoissa toisaalta arvo itsessään. Opintoryhmissä karttuu sosiaalinen pääoma, mikä taas on avain niin yksilön kuin koko yhteisönkin hyvinvointiin. Kansalaisopiston pedagogikassa ryhmää hyödynnetään oppimista vahvistavana tekijänä.

Esittäville taiteilla on ollut perinteisesti merkittävä osuus kansalaisopistotoiminnassa. Paikallisen kulttuuriperinnön vaaliminen ja kehittäminen yhdessä järjestöjen kanssa on edelleen kansalaisopiston keskeinen tehtävä.

1.3 Oppimiskäsitys

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja keuhollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia.

Taiteen perusopetuksessa oppiminen on yksilöllistä ja yhteisöllistä tietojen ja taitojen rakentamista, joka vahvistaa oppilaan kulttuurista osallisuutta ja edistää hänen hyvinvointiaan. Oppiminen on kaikilla taiteenaloilla kokonaisvaltainen ja vuorovaikutteinen prosessi, joka kehittää oppilaan tietoja ja taitoja monipuolisesti. Se on erottamaton osa yksilön ihmisenä kasvua ja yhteisön hyvän elämän rakentamista.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Oppimisprosessin aikana saatava rohkaiseva ja kannustava ohjaus ja palaute vahvistavat oppilaan luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa. Monipuolisen, myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa oppimista edistävää vuorovaikutusta.

1.4 Yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tavoitteena on elinikäisen taidesuhteen ja kulttuurisen osallisuuden edistäminen. Taiteenalan yleisen oppimäärän opinnot tarjoavat innostavia ja monipuolisia mahdollisuuksia taiteen tekemiseen ja kokemiseen sekä taiteesta nauttimiseen. Oppilaita kannustetaan pohtimaan taiteen merkitystä omassa elämässä sekä vaikuttamaan omaan elinympäristöönsä taiteen keinoin.

Yleisen oppimäärän tavoitteena on oppimisen ilon, opiskelumotivaation ja luovan ajattelun edistäminen. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset oppimisen tarpeet ja lähtökohdat. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan valitsemaan itselleen merkityksellisiä tapoja tehdä taidetta.

Yleisen oppimäärän opinnoissa oppilaat kokeilevat, harjoittelevat ja soveltavat taiteenalan ilmaisukeinoja moniaistisesti. Opetus tukee oppilaiden ajattelun taitojen ja monilukutaidon kehittymistä myös taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntämällä. Oppilaita kannustetaan tutustumaan taiteenalaan historiallisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta.

2. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

2.1 Oppimisympäristöt

Taiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa taiteenalan opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalalle ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Tavoitteena on myös luoda edellytyksiä taiteiden välisen osaamisen kehittämiseen.

Oppimisympäristöjen suunnittelussa ja kehittämisessä otetaan huomioon oppilaiden tarpeet, taidot ja kiinnostuksen kohteet sekä oppilaitoksen ulkopuolella tapahtuva osaamisen karttuminen. Asianmukaiset tilat, työvälineet ja materiaalit sekä tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukainen käyttö antavat mahdollisuuden taiteenalan opiskeluun opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Oppimisympäristöjen valinnassa otetaan huomioon oppilaitoksen ulkopuolisten toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet. Erilaiset yhteistyöhankkeet muiden alojen toimijoiden ja organisaatioiden kanssa tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

2.2 Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa ja vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

Toimintakulttuurin kehittäminen tarkoittaa jatkuvaa pedagogiikan ja taiteenalan osaamisen kehittämistä. Olennaista toimintakulttuurin kehittämisessä on oppilaitoksen johtaminen sekä opetuksen arkikäytäntöjen organisointi, suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

3. OPINTOJEN LAAJUUS JA RAKENNE

3.1 Opintojen laajuus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Yhteisiä opintoja edeltävän varhaisiän kasvatuksen laajuudesta päättää koulutuksen järjestäjä.

Annettavan opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen taiteenalan oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä on pyrittävä joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

3.2 Opintojen rakenne

Yleisen oppimäärän opinnot eri taiteenaloilla muodostuvat taiteenalan yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista sekä mahdollisesta varhaisiän kasvatuksesta. Yhteisten opintojen ja teemaopintojen valtakunnalliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä varhaisiän kasvatuksen yleiset tavoitteet määritellään näissä opetussuunnitelman perusteissa taiteenaloittain. Taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös aikuisille.

Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen-hankkiminen.

Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen. Teemaopintoja järjestetään erillisinä silloin, kun kansalaisopiston tai muun oppilaitoksen opetusohjelmassa ei ole sisältöjä, joita tulisi sisältyä taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän kokonaisuuteen.

Kunkin taiteenalan perusteet käsittää viisi 60 tunnin kokonaisuutta. Teemaopinnot opiskelija soi suorittaa kansalaisopiston opintoryhmissä, erillisillä teematyöpajoilla, joita järjestetään tarpeen mukaan tai muulla tavoin. Korvaavat opinnot tutkinnon osaksi hyväksyy rehtori.

4. OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Tarvittaessa oppilaan oppimäärä tai osa siitä voidaan yksilöllistää. Oppimäärää yksilöllistettäessä menettelyt dokumentoidaan. Oppilaalle laaditaan tällöin esimerkiksi henkilökohtainen opiskelusuunnitelma yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilöllistäminen voi tarkoittaa tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan, tarvittavien tukitoimien ja arviointimenettelyn yksilöllistämistä. Yksilöllistäminen tehdään niin, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan. Mahdollisuudesta yksilöllistää oppimäärää annetaan tietoa huoltajille.

5. OPPIMISEN ARVIOINTI

5.1 Arvioinnin tehtävä

Arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan oppimista, tukea hänen edistymistään opinnoissa ja kehittää hänen edellytyksiään itsearviointiin. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Oppilaan työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää.

5.2 Arviointi opintojen aikana

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu opetussuunnitelmassa kuvattuihin yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon näissä opetussuunnitelman perusteissa kuvatut taiteenalan yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Oppilasta perehdytetään taiteenalan arvioinnin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan vuoden aikana suorittamista opintokokonaisuuksista koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassaan päättämällä tavalla.

Yleisen oppimäärän opintojen aikaista arviointia täsmennetään taiteenalaakohtaisesti näissä taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.

5.3 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa menetellään, kuten edellä on kuvattu.

5.4 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot että teemaopinnot.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus

- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteiset opinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän teemaopinnot
- kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
- kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä
- jos kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä hankkii taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitettut palvelut julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä, merkitään yhteisön tai säätiön tämän sopimuksen perusteella antaman taiteen perusopetuksen todistukseen sopimuksen päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
- merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä. Oppilaalle annetaan vuosittain sekä pyydettyessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

6. KUVATAIDE

Kuvataiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on tarjota opiskelijalle osaamista ja kokemuksia kuvataiteesta, visuaalisesta kulttuurista ja kulttuurin moninaisuudesta. Opetuksella tuetaan opiskelijan identiteetin rakentumista ja kasvua sekä itsetuntemuksen kehittymistä. Opintoissa huomioidaan opiskelijoiden kokemukset ja niiden merkitys oppimiselle ja tekemisen ilolle. Opinnot mahdollistavat opiskelijan elinikäisen taidesuhteen ja harrastamisen kehittymisen sekä luovat pohjan eri alojen opinnoissa tarvittavaan luovaan ajatteluun ja uuden kehittämiseen.

Opinnot kehittävät opiskelijan visuaalista havainnointia, ajattelua, ilmaisua, tulkintaa ja arvottamisen taitoja. Opintoissa korostuvat monipuolinen materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisun käyttö sekä opiskelijalle merkitykselliset sisällöt. Opiskelijaa innostetaan oma-aloitteisuuteen sekä kokeiluun tutkivan ja kokemuksellisen oppimisen avulla. Opetuksessa etsitään oivalluksia taiteiden ja tieteidenvälisyydestä sekä tarkastellaan kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin jatkuvaa muuntumista ja rajapinnalla olevia ilmiöitä. Opiskelijaa kannustetaan aktiivisuuteen ja vastuullisuuteen kuvataiteen sekä visuaalisen kulttuurin tarkkailijana, kokijana ja toteuttajana. Opiskelijaa kannustetaan nauttimaan kuvataiteesta sekä arvostamaan omaa ja muiden taiteellista työtä. Opiskelijaa rohkaistaan taiteen avulla vaikuttamiseen, yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen eri toimijoiden kesken sekä toimimaan yhteisön vastuullisena jäsenenä.

6.1 Kuvataiteen yhteiset opinnot

Kuvataiteen yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Opintojen tavoitteena on rohkaista ja tukea opiskelijan kuvallista ilmaisua, taidesuhteen muotoutumista sekä identiteetin rakentumista. Opetuksen tavoitteena on avata opiskelijalle mahdollisuuksia ymmärtää taidetta ja kulttuuria sekä niiden tuottamia merkityksiä. Tiedollisen, taidollisen ja elämyksellisen opetuksen painopiste on kokemuksellisessa, tutkivassa ja toiminnallisessa oppimisessä ja taidetyöskentelyssä. Opiskelussa keskeistä on taiteen tekemisen ja sen kokemisen ilo sekä halu, taito, uteliaisuus ja uskallus tulkita taidetta persoonallisesti. Opintoissa huomioidaan kuvailmaisun prosessimaisuus, suunnittelu, kokeilut ja sattuman merkitys. Oppimistapahtumassa on keskeistä opiskelijan luovan ajattelun ja toiminnan tukeminen sekä omien kokemusten, ajatusten ja tunteiden pohdinta ja niiden työstäminen visuaaliseen muotoon. Opintoissa opiskelijalla on aktiivinen rooli.

Kuvataiteen opetuksessa huomioidaan taiteenalan luonne ja pitkäjänteinen työskentely, jossa oppiminen tapahtuu vähitellen ja aikaa vaatii. Kuvataidekoulussa toteutettava kuvataiteen yleisen oppimäärän yhteisten opintojen 300 tunnin laskennallinen laajuus muodostuu viiden lukuvuoden opinnoista, jotka rakentuvat vuosittaisista runkosuunnitelmista, jossa opinnot etenevät tasolta toiselle, tiedollista ja taidollista osaamista laajentaen ja syventäen. Oppilaat toimivat yhdessä ryhmässä, mutta opintoja eriytetään ikäkauden ja aiempien opintojen mukaan.

Opintoissa huomioidaan tarvittaessa myös opettajan, huoltajan ja opiskelijan yksilöllisesti suunnittelema opintopolku.

6.1.1 Tavoitteet

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan taidekäsitteiden ja itsetuntemuksen kehittymistä tavoitteellisen kuvailmaisun kautta

- kannustaa oppilasta oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja sen reflektoinnin avulla
- innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, taiteiden välisiin työskentelytapoihin sekä hänelle merkitykselliseen taiteeseen.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta
- ohjata oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmasta
- kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jatkamaan tulkintojaan ja keskustelemaan niistä
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja
- rohkaista oppilasta tarkastelemaan omassa kuvailmaisussa ja toiminnassa ilmeneviä arvoja
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin.

6.1.2 Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opintoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opintoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opintoissa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Opintoissa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnoissa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

6.2 Teemaopinnot

Kuvataiteen teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Opintojen tavoitteena on kuvataiteellisen ajattelun ja ilmaisun syventäminen sekä tietojen ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen. Teemaopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Teemaopinnot suoritetaan pääsääntöisesti Karstulan kansalaisopiston tai muun oppilaitoksen kuvataiteen tai taidekäsityön kursseilla. Hyväksilukeminen sovitaan kuvataiteen vastuuolettajan rehtorin kanssa ennen kurssin suorittamista.

6.2.1 Tavoitteet

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämiseen tavoitteellisen kuvailmaisun, hänelle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta
- kannustaa oppilasta identiteettinsä pohdintaan erilaisia kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla
- tukea oppilasta osaamisensa kehittämisessä tavoitteidensa ja näkemystensä mukaisessa itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- rohkaista oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- vahvistaa oppilaan kykyä käyttää kuvan kieltä, kuvallisia muuttujia ja kuvallisen kerronnan keinoja
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilasta hänen ilmaistessaan näkemyksiään taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan
- kannustaa oppilasta kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ohjata oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin.

6.2.2 Keskeiset sisällöt

Opetuksessa tutkitaan ihmisenä olemista, luontoa ja kulttuuria taiteen keinoin. Kuvataidetta lähestytään henkilökohtaisten, yhteisöllisten ja kulttuuristen merkitysten kantajana, välittäjänä ja purkajana.

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opetuksessa tutkitaan kuvan kieltä ja kuvan merkitysten rakentumista sekä harjoitellaan visuaalista havaitsemista ja ajattelua, sanallistamista ja kuvista keskustelemista. Opinnossa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.

Omat kuvat

Opetuksessa tutkitaan oppilaiden havainnoista, kokemuksista, toimintatavoista ja elämänpiiristä sekä heille merkityksellisistä kuvakulttuureista nousevia sisältöjä. Opinnossa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Taiteen maailmat

Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opinnossa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin, pohditaan taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taidetoimintaan. Opinnossa tutustutaan taiteen instituutioihin, muihin kulttuurikohteisiin, ajankohtaisiin taiteen ilmiöihin ja visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksessa tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä, mediaympäristöjä ja visuaalisia osakulttuureja. Opinnossa harjoitellaan visuaalisen ympäristön esteettistä, ekologista ja eettistä arvottamista sekä käsitellään ympäristön merkitysten rakentumista.

7. KÄSITYÖTAIDE

Käsityötaiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on tarjota opiskelijalle kokemuksia käsityöstä, muotoilusta ja teknologiasta. Opinnot luovat edellytyksiä opiskelijan myönteiselle suhteelle käsityölliseen tekemiseen sekä tukevat hänen kasvuaan ja itsetuntemustaan. Opetuksella tuetaan opiskelijaa oman ilmaisun, ongelmanratkaisun ja tekemisen tavan etsimisessä. Kokemusmaailmaan kiinnittyvällä, tutkimaan kannustavalla ja elämyksellisellä lähestymistavalla kehitetään opiskelijan kädentaitoja.

Opiskelijaa ohjataan eri materiaalien, tekniikoiden ja työkalujen turvalliseen käyttöön kokeilun, tekemisen ilon ja keksimisen avulla.

Opiskelijoiden kulttuurista ja yhteiskunnallista osallisuutta tuetaan ohjaamalla heitä pohtimaan käsillä tekemisen ja käsityöläisyyden merkityksiä ja tutustumaan paikalliskulttuuriin. Opinnot kannustavat havainnoimaan ympäristöä ja kulttuurin moninaisuutta sekä innostavat soveltamaan havaintoja omassa työskentelyssä.

Opintojen edetessä opiskelijaa ohjataan pohtimaan vastuullista kuluttamista ja tuottamista ekologisesta, esteettisestä ja eettisestä näkökulmasta.

Opiskelijoita kannustetaan arvostamaan omaa ja toisten käsityötä. Opiskelussa on keskeistä oma-aloitteisuus, keskittymiskyky ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen. Opinnot luovat perustaa käsityötaiteen harrastukselle, joka asettuu osaksi elävää käsityökulttuuria ja taiteiden kenttää. Opetuksen tavoitteena on auttaa opiskelijaa näkemään käsityö monitieteisenä ilmiönä. Opiskelijaa innostetaan tarkastelemaan käsityön, taiteiden ja tieteiden yhteyksiä sekä löytämään niistä uusia oivalluksia. Opiskelijaa kannustetaan ideoimaan ja rakentamaan uutta. Opintojen tavoitteena on innostaa opiskelijaa käsityön, muotoilun ja kulttuurin elinikäiseen harrastamiseen.

7.1 Käsityötaiteen yhteiset opinnot

Käsityötaiteen yhteisten opintojen tarkoituksena on hankkia käsityön perustaidot. Opintojen tavoitteena on innostaa opiskelijaa kehittämään käsityön tekemisessä, suunnittelussa ja toteuttamisessa tarvittavia taitoja, tulkiten persoonallisesti ilon, halun, taidon, uteliaisuuden ja uskalluksen kautta. Käsityötaiteen opiskelun tarkoituksena on avata opiskelijalle uusia mahdollisuuksia ymmärtää käsityötä, muotoilua, taidetta ja kulttuuria sekä niiden sisältämiä merkityksiä.

Opiskelussa on keskeistä käsityön tekeminen ja kokeminen. Opinnoissa tutustutaan käsityöhön, muotoiluun ja teknologiaan sekä tarkastellaan käsityötä yhteiskunnallisena, kulttuurisena ja monitieteisenä ilmiönä.

Käsityötaiteen opetuksessa huomioidaan taiteenalan luonne ja pitkäjänteinen työskentely, jossa oppiminen tapahtuu vähitellen ja aikaa vaatiin.

Kansalaisopistossa toteutettava käsityötaiteen yleisen oppimäärän yhteisten opintojen 300 tunnin laskennallinen laajuus muodostuu viisivuotisesta opintokokonaisuudesta. Opinto-kokonaisuus on kestoltaan pääsääntöisesti kolmen lukuvuoden pituinen. Se rakentuu vuosittaisista runkosuunnitelmista, jossa opinnot etenevät tasolta toiselle, tiedollista ja taidollista osaamista laajentaen ja syventäen. Opinnot voivat sisältää myös opintokokonaisuuksiin ja niiden tavoitteisiin ja sisältöihin rinnastettavia opintoja. Kansalaisopiston vuosittaisessa taiteen perusopetuksen käsityötaiteen kurssisuunnittelussa päätetään niistä opinnoista, jotka voidaan sisällyttää yhteisten opintojen opintokokonaisuuksiin. Tällaisia opintoja ovat esimerkiksi lapsille ja nuorille suunnatut lyhytkurssit. Käsityötaiteen yhteiset opinnot voivat sisältää myös sellaisia opintoja, joita voidaan järjestää muun muassa yhteistyössä muun taiteen perusopetuksen

taiteenalan tai taiteenperusopetukseen rinnastettavien yhteistyökumppanien ja toimijoiden kanssa. Opinnoissa huomioidaan tarvittaessa myös opettajan, huoltajan ja opiskelijan yksilöllisesti suunnittelema opintopolku.

7.1.1 Tavoitteet

Taidot ja muotoilu

- Tukea ja rohkaista opiskelijaa kädentaitojen harjoittelussa, omien tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa
- Kannustaa opiskelijaa havainnoimaan arjen elinympäristöään
- Herättää opiskelijan innostus uusien taitojen kokeilemiseen ja ilmaisemiseen
- Rohkaista opiskelijaa materiaalien ja tekniikoiden monipuoliseen käyttöön
- Ohjata opiskelijaa ymmärtämään annettujen ohjeiden, menetelmien ja työjärjestyksen yhteys lopputulokseen
- Herättää opiskelijan kiinnostus muotojen tutkimiseen
- Ohjata opiskelijaa välineiden ja tekniikoiden turvalliseen käyttöön
- Ohjata opiskelijaa työtilasta ja välineistä huolehtimiseen

Yhteiskunta ja kulttuuri

- Herättää opiskelijaa aktiiviseksi käsityökulttuurin havainnoijaksi
- Tuoda näkyväksi opiskelijan ajatuksia, tunteita ja tulkintoja käsityöstä, ympäristöstä ja kulttuurista
- Rohkaista opiskelijaa pohtimaan omien valintojensa vaikutuksia työskentelyyn ja lopputulokseen • Herättää opiskelijaa näkemään käsityö elävänä kulttuuriperintönä
- Kannustaa opiskelijaa huomioimaan käsityötä esteettisyyden, eettisyyden, ekologisuuden ja kulttuurin näkökulmasta

Taiteiden ja tieteiden välisyys

- Ohjata opiskelijaa hahmottamaan käsityötä osana taiteita ja tieteitä
- Kannustaa opiskelijaa pohtimaan toimintaansa kestäväen kehityksen näkökulmasta
- Innostaa opiskelijaa kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmanratkaisuun

Keskeiset sisällöt:

Käsityötaiteen yhteisissä opinnoissa tehdään tuotteita ja teoksia, yksin ja yhdessä. Tuotteissa käytettävyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat luovasti ilmaisun välineinä. Työskentelyssä tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaisesti tuotteen tekoon kuuluvana osana. Käsityötä, muotoilua ja teknologiaa käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat erilaiset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisten kokemusten kautta. Kaikkia keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden näkökulmasta. Opinnoissa tarkastellaan kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita.

Esine- ja tekstiiliympäristöt

- Esine- ja tekstiiliympäristöjä tarkastellaan asumisen, toiminnallisuuden, muotoilun ja kulttuurin näkökulmista
- Pukeutumista tarkastellaan identiteetin muotoutumisen ja yhteisöön kuulumisen, muoti-ilmiöiden ja kulttuurin näkökulmista.

- Palveluympäristöjä tarkastellaan hyvinvoinnin ja kokemuksellisuuden näkökulmista
- Rakennettuja ja luonnonympäristöjä tarkastellaan osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden näkökulmista.

Opetuksen tavoitteet 3. opintovuoden jälkeen:

Taidot ja muotoilu

- Tukea ja rohkaista opiskelijaa kädentaitojen harjoittelussa, omien tavoitteiden asettamisessa ja niiden saavuttamisessa
- Kannustaa opiskelijaa havainnoimaan arjen elinympäristöstään nousevia tarpeita
- Herättää opiskelijan innostus uusien taitojen kokeilemiseen ja ilmaisemiseen
- Rohkaista opiskelijaa materiaalien ja tekniikoiden monipuoliseen käyttöön
- Ohjata opiskelijaa ymmärtämään työohjeiden, -menetelmien ja -järjestyksen yhteys työprosessiin ja lopputulokseen
- Ohjata opiskelijaa muotojen tutkimiseen ja hyödyntämään havaintojaan työskentelyssään
- Ohjata opiskelijaa välineiden ja tekniikoiden turvalliseen käyttöön
- Ohjata opiskelijaa työtiloista ja välineistä huolehtimiseen

Yhteiskunta ja kulttuuri

- Innostaa opiskelijaa aktiiviseksi käsityökulttuurin havainnoijaksi, tekijäksi, toimijaksi ja kuluttajaksi
- Tuoda näkyväksi opiskelijan ajatuksia, tunteita ja tulkintoja käsityöstä, muotoilusta, ympäristöstä ja kulttuurista
- Rohkaista opiskelijaa pohtimaan omien valintojensa vaikutuksia työskentelyyn ja lopputulokseen • Auttaa opiskelijaa näkemään käsityö elävänä kulttuuriperintönä
- Kannustaa opiskelijaa pohtimaan käsityötä esteettisyyden, eettisyyden, ekologisuuden ja kulttuurisen moninaisuuden näkökulmasta
- Auttaa opiskelijaa ymmärtämään käsityörytmiä ja niiden perinteitä

Taiteiden ja tieteiden välisyys

- Ohjata opiskelijaa hahmottamaan käsityötä taiteita ja tieteitä yhdistävänä ilmiönä
- Kannustaa opiskelijaa pohtimaan toimintaansa kestävä kehityksen näkökulmasta
- Innostaa opiskelijaa kekseliäisyyteen ja luovaan ongelmanratkaisuun

7.1.2 Keskeiset sisällöt

Käsityötaiteen yhteisissä opinnoissa tehdään luovasti tuotteita, teoksia ja palveluita, yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyyden ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Opetukseen sisältyy myös materiaalipohjainen vapaa luova ilmaisu. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityössä teknologiaa tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineinä. Muotoilua tarkastellaan kokonaisvaltaisesti tuotteen tekoon kuuluvana osana. Käsityötä, muotoilua ja teknologiaa käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat erilaiset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisten kokemusten kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä. Kaikkia keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden näkökulmasta. Opinnoissa tarkastellaan kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita ja syvennetään jo aikaisemmin opittuja taitoja.

Esine- ja tekstiiliympäristöt

- Esine- ja tekstiiliympäristöjä tarkastellaan asumisen, toiminnallisuuden, muotoilun, teknologian, muoti-ilmiöiden ja eri kulttuurien näkökulmista

Pukeutuminen

- Pukeutumista tarkastellaan identiteetin muotoutumisen ja yhteisöön kuulumisen, vaatetusteknologian, muoti-ilmiöiden, fysiologian ja eri kulttuurien näkökulmista

Palveluympäristöt

- Palveluympäristöjä tarkastellaan hyvinvoinnin, kokemuksellisuuden, asiakaslähtöisyyden ja yrittäjyyden näkökulmista

Rakennetut ja luonnonympäristöt

- Rakennettuja ja luonnonympäristöjä tarkastellaan osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden näkökulmista

7.2 Käsityötaiteen teemaopinnot

Käsityötaiteen teemaopintojen tarkoituksena on opiskelijan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Käsityötaiteen teemaopintojen tavoitteena on, että opiskelija syventää ilmaisu-, ongelmanratkaisu- ja vuorovaikutustaitojaan. Tavoitteena on, että opiskelija oppii käyttämään työskentelynsä sopivia työtapoja, tekniikoita ja materiaaleja. Opiskelija harjoittelee itsenäistä työskentelyä suunnitellen ja valmistuen tuotteita, joiden tekemisessä yhdistyvät taidollinen ja tiedollinen osaaminen sekä elämyksellisyys ja sosiaalinen vuorovaikutus. Opetuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden erilaiset vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, paikalliset resurssit, ajankohtaiset ilmiöt sekä paikallisuus. Teemaopintoihin voi sisältyä vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia.

Opintokokonaisuuteen voi sisältyä eripituisia ja sisältöisiä työpajoja ja kursseja. Teemaopinnot on suunnattu lähinnä 13–16-vuotiaille nuorille. Teemaopintoihin siirrytään pääsääntöisesti opiskelijan saavuttaessa teemaopintoihin vaadittavan iän ja taitotason. Teemaopintojen opiskelussa ei edellytetä yhteisten opintojen opintokokonaisuuksien suorittamista, vaan opiskelijaksi voidaan ottaa myös 13–16-vuotias nuori, jolla ei ole aiempia opintoja käsityötaiteen perusopetuksessa. Teemaopintojen opiskelijaksi voidaan ottaa myös, vaikka kaikkia yhteisten opintojen opintoja ei ole suoritettuna. Päättötodistukseen oikeuttava 500 tunnin laskennallinen laajuus edellyttää kuitenkin 300 tunnin yhteisten opintojen ja 200 tunnin teemaopintojen suorittamista tai niihin rinnastettavien opintojen hyväksi lukemista.

Alle 13-vuotiaat voivat osallistua teemaopintoihin liittyviin opintoihin, jos opinnot soveltuvat iän ja tietotaidon mukaisesti ko. ikäisille. Tällaisia opintoja ovat esimerkiksi eri-ikäisille suunnatut lyhytkurssit. Teemaopintojen suunnittelussa ja toteuttamisessa huomioidaan vuosittain olevat painopisteet ja ko. opintojen toteuttamiseen liittyvät tekijät, kuten saatavilla olevat tilat, välineistö ja pätevä opettajisto. Teemaopinnoissa voidaan järjestää käsityötaiteen osa-alueeseen painottuvia erillisiä työpajoja esimerkiksi käsityötaiteen erikoistekniikoita. Opiskelijaa kannustetaan teemaopintojen monipuoliseen toteuttamiseen. Monipuolisuus opinnoissa vahvistaa laaja-alaista käsityön ja muotoilun näkemystä, visuaalista ja teknistä osaamista sekä taiteentuntemusta.

Teemaopinnot voivat sisältää myös opintokokonaisuuteen ja sen tavoitteisiin ja sisältöihin rinnastettavia muita vaihtoehtoisia opintoja. Kansalaisopiston vuosittaisessa taiteen perusopetuksen käsityötaiteen kurssisuunnittelussa päätetään niistä opinnoista, jotka voidaan sisällyttää teemaopintojen

opintokokonaisuuteen. Tällaisia opintoja ovat esimerkiksi soveltuvat lyhytkurssit. Käsityötaiteen teemaopinnot voivat sisältää myös sellaisia vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia, joita voidaan järjestää mm. yhteistyössä muiden taiteen perusopetuksen taiteenalan tai taiteen perusopetukseen rinnastettavien yhteistyökumppanien ja toimijoiden kanssa. Opinnoissa huomioidaan tarvittaessa myös opettajan, huoltajan ja opiskelijan yksilöllisesti suunnittelema vaihtoehtoinen opintopolku. Opinnot teemaopinnoissa rakentuvat vuosittaiselle tarjottavien opintojen runkosuunnitelmalle.

7.2.1 Tavoitteet

Taidot ja muotoilu

- Ohjata ja tukea opiskelijaa syventämään sekä suunnittelua eri tekniikoin että kädentaitojaan
- Rohkaista opiskelijaa syventämään materiaalien ja tekniikoiden tuntemustaan sekä kuvallista ilmaisua
- Kannustaa opiskelijaa havainnoimaan ympäristöään ja arjen elinympäristön haasteita sekä pohtimaan niihin ratkaisuja
- Vahvistaa opiskelijan omaa ilmaisua uusilla taidoilla
- Kehittää opiskelijan kykyä hallita käsityö- ja muotoilu- prosessia pohtimalla työohjetta, työjärjestystä ja työmenetelmiä omassa työskentelyssään.

Yhteiskunta ja kulttuuri

- Rohkaista opiskelijaa syventämään käsityökulttuurin tuntemusta ja tekemään valintoja oman kiinnostuksen mukaisesti
- Ohjata opiskelijaa pohtimaan ja ymmärtämään omien valintojen vaikutuksia tuotteen laatuun ja elinkaareen sekä ympäristöön
- Kannustaa opiskelijaa osallistumaan käsityön elävän kulttuuriperinnön kehittämiseen
- Ohjata opiskelijaa ympäristön ja käsityökulttuurin havainnointiin
- Auttaa opiskelijaa tekemään eettisesti, esteettisesti ja ekologisesti kestäviä valintoja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa
- Kannustaa opiskelijaa tutustumaan sekä paikalliseen että globaaliin yritystoimintaan ja käsityöyrittäjyyteen

Taiteiden ja tieteiden välisyys

- Ohjata opiskelijaa ymmärtämään käsityötä ja muotoilua monitaiteisena ja -tieteisenä ilmiönä sekä hyödyntämään sitä omassa työskentelyssään
- Kannustaa opiskelijaa hyödyntämään kestävän kehityksen ja kiertotalouden näkökulmia toiminnassaan
- Innostaa opiskelijoita yhteisölliseen kekseliäisyyteen
- Rohkaista opiskelijaa visioimaan uutta ja erilaista sekä rakentamaan näkymätöntä näkyväksi käsityöksi

7.2.2 Keskeiset sisällöt

Käsityötaiteen teemaopinnoissa tuotetaan tuotteita, teoksia ja palveluita yksin ja yhdessä sekä itselle että toisille. Tuotteissa käytettävyyys ja tarkoituksenmukaiset materiaalit luovat perustan käsityölliselle tekemiselle. Teoksissa materiaalit ja tekniikat toimivat ilmaisun välineinä. Opetukseen sisältyy myös materiaalipohjainen vapaa luova ilmaisu. Palveluissa tekeminen ilmenee osallisuutena, yhteisöllisyytenä ja hyvinvointina. Käsityössä teknologiaa tutkitaan tekemisen ja ilmaisun välineenä. Muotoilua tarkastellaan

kokonaisvaltaiseen tuottamiseen kuuluvana toimintana. Käsityötä, muotoilua ja teknologiaa käsitellään kulttuurisina, yhteiskunnallisina, monitieteisinä ja taiteeseen liittyvinä ilmiöinä. Sisältöjen valinnassa lähtökohtana ovat erilaiset ilmiöt, joita lähestytään henkilökohtaisten kokemusten kautta kohti yleisempiä käsityön ilmiöitä. Kaikkia keskeisiä sisältöjä pohditaan esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden sekä visuaalisuuden näkökulmasta. Opinnoissa tarkastellaan kaikkien keskeisten sisältöjen osa-alueita.

Esine- ja tekstiiliympäristö

- Esine- ja tekstiiliympäristöjä tarkastellaan asumisen, toiminnallisuuden, muotoilun, taiteen ja teknologian, muoti-ilmiöiden ja lavastuksen sekä eri kulttuurien näkökulmista

Pukeutuminen

- Pukeutumista tarkastellaan identiteetin muotoutumisen ja yhteisöön kuulumisen, vaatetusteknologian, muoti-ilmiöiden ja erilaisien puvustuksien, fysiologian ja eri kulttuurien näkökulmista.

Palveluympäristöt

- Palveluympäristöjä tarkastellaan hyvinvoinnin, esteettömyyden, kokemuksellisuuden, asiakaslähtöisyyden ja yrittäjyyden näkökulmista.

Rakennetut ja luonnonympäristöt

- Rakennettuja ja luonnonympäristöjä tarkastellaan osallisuuden, yhteisöllisyyden, hyvinvoinnin ja ihmisten viihtyvyyden näkökulmista

8. TEATTERITAIDE

Taiteen perusopetuksen teatteritaiteen yleisen oppimäärän tehtävänä on vahvistaa oppilaiden aktiivista toimijuutta ja teatteritaiteen ymmärrystä. Opetuksessa tuetaan oppilaita taiteen omaehtoiseen tekemiseen ja henkilökohtaiseen tulkintaan. Opetus kannustaa oppilasta rakentavaan toimintaan yksilönä sekä vuorovaikutukseen ryhmän jäsenenä. Teatteritaidetta voi opiskella eri lähtökohtien, tekemisen tapojen ja näkökulmien kautta, esimerkiksi esiintyjyyden, näyttelijäntaiteen, käsikirjoittamisen, esitysdramaturgian, ohjaajantaiteen ja visualisoinnin kautta. Teatteritaide on luonteeltaan haarautuva ja eri lajeja sisältävä taidemuoto, jossa yhdistyvät eri taiteenalat. Sitä voidaan toteuttaa eri yhteisöissä ja ympäristöissä.

Yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa teatteritaide toteutuu erilaisina esityksinä ja esittämisen muotoina. Opetuksessa tuetaan oppilaiden iloa, uteliaisuutta ja motivaatiota opiskella ryhmässä toimien. Teatteritaiteen opiskelun tavoitteena on vahvistaa oppilaiden kulttuurista osaamista kehittämällä heidän taitojaan ja tietojaan. Oppilasta ohjataan sitoutuneeseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn. Yleisen oppimäärän opinnot luovat valmiuksia eri alojen jatko-opintoihin, yhteiskunnalliseen osallisuuteen ja muuttuvaan työelämään.

8.1 Teatteritaiteen yhteiset opinnot

Teatteritaiteen yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tavoitteena on tutustua teatterin tekemisen suuntauksiin ja käytäntöihin sekä teatteriin taidemuotona. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista. Yhteiset opinnot koostuvat kahdesta opintokokonaisuudesta (1-3/1 ja 1-2/2). Näihin käytetään 5 lukuvuotta. Ensimmäinen opintokokonaisuus on 7-9 –vuotiaille ja toinen 10-11 –vuotiaille.

8.1.1 Tavoitteet

Esiintymis- ja vuorovaikutustaidot

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toimimaan vastuullisena ryhmän jäsenenä
- rohkaista oppilasta vuorovaikutukseen ja kontaktiin toisten esiintyjien ja yleisön kanssa
- ohjata oppilasta harjoittelemaan läsnäoloa esiintymistilanteessa
- ohjata oppilasta harjoittelemaan kokonaisvaltaista ilmaisua
- rohkaista oppilasta refleктоimaan omaa työskentelyään
- ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä muihin taiteenlajeihin.

Teatteriesitys

Opetuksen tavoitteena on

- motivoida oppilasta työskentelemään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti
- ohjata oppilasta omaksumaan teatterin käsitteitä ja tutustumaan eri osaalueisiin
- ohjata tunnistamaan esityksen harjoitusprosessin vaiheita.

Oma taiteellinen prosessi

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta luovaan toimintaan ja uteliaisuuteen sekä kokeilemaan rohkeasti teatterin keinoja
- rohkaista oppilasta uskomaan itseensä, löytämään omia vahvuuksiaan ja kehittämisaalueitaan
- innostaa oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita ja refleктоimaan omaa työskentelyään.

Teatteritaide osana yhteiskuntaa

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta havainnoimaan teatteria yhteiskunnallisena ilmiönä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriin taidemuotona
- ohjata oppilasta analysoimaan kokemaansa ja näkemäänsä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin moninaisiin työnkuviin.

8.1.2. Keskeiset sisällöt

Teatteritaiteen yhteisissä opinnoissa tutustutaan teatteritaiteeseen erilaisten harjoitteiden ja esitystentekoprosessien kautta. Opinnoissa keskustellaan ja toimitaan vuorovaikutteisesti ryhmässä sekä harjoitellaan erilaisia teatteritaitoja, kuten esiintyjyyden eri osa-alueita ja esiintymistaitoja (puhetta, fyysistä ilmaisua, äänenkäyttöä). Tuotetaan esitysten lähdemateriaaleja itse osana harjoitusprosessia ja tutustutaan erilaisiin lähdemateriaaleihin, esimerkiksi näytelmiin, runoihin, satuihin, elokuvaan, mediateksteihin, kuviin, ääniin tai elämäntarinoihin. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä reflektion tekemistä eri tavoin.

8.2 Teatteritaiteen teemaopinnot

Yleisen oppimäärän teemaopintojen tavoitteena on monipuolistaa teatteritaiteen ymmärrystä ja ilmaisullisia keinoja. Oppilas saa omakohtaisia kokemuksia esitysprosesseista ja toimimisesta työryhmän jäsenenä. Opinnot koostuvat eri tavoitealueita yhdistelevistä opintokokonaisuuksista.

8.2.1 Tavoitteet

Esiintymis- ja vuorovaikutustaidot

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta toimimaan vastuullisena ryhmän jäsenenä
- rohkaista oppilaita vuorovaikutukseen ja kontaktiin toisten esiintyjien ja yleisön kanssa
- ohjata oppilasta ymmärtämään läsnäolon merkitys esiintymistilanteessa
- ohjata oppilasta kehittämään kokonaisvaltaista ilmaisuaan
- rohkaista oppilasta refleктоimaan omaa ja muiden työskentelyä.

Teatteriesitys

Opetuksen tavoitteena on

- motivoida ja sitouttaa oppilasta työskentelemään pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti
- ohjata oppilasta omaksuma teatterin käsitteitä ja jonkin osa-alueen, kuten näyttelijäntyön
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriesitysten eri muotoihin
- ohjata oppilasta tutustumaan näytelmäkirjallisuuteen ja harjoittelemaan näytelmien lukemista.

Oma taiteellinen prosessi

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta havainnoimaan itseään sekä ilmiöitä ja todellisuutta ympärillään
- rohkaista oppilasta löytämään omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan ja ilmaisemaan itseään
- innostaa oppilasta asettamaan itselleen tavoitteita ja refleктоimaan omaa työskentelyään.

Teatteritaide osana yhteiskuntaa

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta havainnoimaan teatteria ja teatteritaidetta osana omaa elämää ja yhteiskunnallisena ilmiönä
- ohjata oppilasta tutustumaan teatterin moninasiin tehtävänkuviin, teatteritaitojen
- hyödyntämiseen eri ammateissa, työnhaussa ja opiskelussa sekä harrastamaan
- ohjata oppilasta tutustumaan teatteriin ja sen sovelluksiin taidemuotona ja teatteritaiteen yhteyksiin muihin taiteisiin
- ohjata oppilasta analysoimaan kokemaansa ja näkemäänsä.

8.2.2 Keskeiset sisällöt

Teatteritaiteen yleisen oppimäärän teemaopinnoissa tutustutaan teatteritaiteeseen erilaisten harjoitteiden ja esitystentekoprosessien kautta. Opinnoissa harjoitellaan erilaisia teatteritaitoja sekä keskustellaan, analysoidaan ja toimitaan vuorovaikutteisesti ryhmässä. Opinnoissa tutustutaan erilaisiin esitysten lähdemateriaaleihin ja tuotetaan niitä itse. Opintojen aikana harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista sekä reflektion tekemistä eri tavoin.

8.3 Työtavat teatteritaiteen opetuksessa

Teatteritaiteen opiskelu tapahtuu ryhmässä, ja siinä korostuvat ryhmätyö- ja vuorovaikutustaidot. Teatteritaidetta opiskellaan kokeilemalla ja harjoittelemalla. Sitoutuminen ja sitouttaminen sekä motivointi tunneilla käymiseen ovat tärkeitä. Oppilaita ohjataan vastuulliseen työskentelyyn omassa toiminnassaan ja ryhmän yhteisissä tavoitteissa. Oppilaiden oman ilmaisu- ja havaintokyvyn harjoittaminen on keskeistä, ja siinä otetaan huomioon oppilaiden erilaiset keholliset kokemukset. Työtavat valitaan siten, että ne tukevat oppilaiden kykyä ymmärtää omaa

oppimistaan ja kehollisuuttaan, reflektoida oppimiaan taitoja ja kehittää niitä edelleen omassa taiteellisessa työskentelyssään. Työtavoissa korostuu oppilaan kehityksen jatkuva seuranta säännöllisen palautteen antamisen ja saamisen muodossa.

8.4 Oppimisen arviointi teatteritaiteen opetuksessa

Teatteritaiteen opintojen arviointi on luonteeltaan havaintoihin perustuvaa. Arvioinnin tehtävänä on tukea opinnoissa edistymistä ja opinnoille annettujen tavoitteiden saavuttamista. Arviointipalautte tukee oppilaiden oman taiteellisen ajattelun ja esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä, omien tavoitteiden asettamista ja edistymisen seuraamista suhteessa niihin. Oppimista arvioidaan myönteisesti ja kannustavasti. Monipuolinen ja jatkuva arviointi koostuu erilaisista palautteen antamisen tavoista: oppilaat saavat henkilökohtaista palautetta opettajaltaan, ja oppilaita ohjataan itse- ja vertaisarviointiin. Arviointi tukee oppimaan oppimisen taitojen ja itseohjautuvuuden kehittymistä. Arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen ja teatteritaitojen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan. Arvioinnin

ja palautteen antamisessa otetaan huomioon oppilaiden itsetunnon ja myönteisen minäkuvan kehittyminen. Teatteritaiteen yleisen oppimäärän oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetukselle annettuihin tavoitealueisiin: esiintymis- ja vuorovaikutustaitoihin, teatteriesitykseen, omaan taiteelliseen prosessiin ja teatteritaiteeseen osana yhteiskuntaa.

Yhteisissä opinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen perustaitojen harjoittelua ja kehittämistä. Arvioinnissa painottuvat erityisesti esiintymis- ja vuorovaikutustaidot sekä teatteriesityksen valmistusprosessi.

Teemaopinnoissa jatkuvan arvioinnin tehtävänä on tukea teatteritaiteen taitojen kehittymistä. Arvioinnissa painottuvat erityisesti oma taiteellinen prosessi ja taitojen syventyminen.